

Verksamhets- berättelse 2019

BARNAFRID

li.u LINKÖPINGS
UNIVERSITET

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Dnr: BKV-2020-00264

Grafisk form & tryck: LiU-Tryck, Linköping, mars 2020

Foto: David Brohede och Getty Images.

Alla barn och ungdomar är modeller och har inget med Barnafrids verksamhet att göra.

Förord

Framsteg är att förverkliga utopier

Nationellt kunskapscentrum Barnafrid vid Linköpings universitet har ett regeringsuppdrag att samla och sprida kunskap om våld mot barn. Uppdraget är brett och ger också bra möjligheter att kraftfullt bidra till en kunskapsbaserad utveckling i strävan efter ett samhälle med fredad uppväxt för alla barn.

Barnafrids verksamhet startade hösten 2015 och kom i gång ordentligt under 2017. Redan året efter fick Barnafrid tre viktiga tilläggsuppdrag: Trauma på kartan-kompetenshöjningsuppdrag om barnpsykiatrisk traumavård riktat till BUP och första linjens psykiatri (2018–2022), En fråga om heder – uppdrag att utbilda Barnahuset i hedersrelaterat våld och förtryck (2018–2020) samt Barnahusetvärderingen – uppdrag att utvärdera landets Barnahus (2018–2019).

Barnahusetvärderingen slutrapporterades i mars 2019. Rapporten pekade bland annat på behov av nationell styrning och samordning samt svårigheter kring befintlig sekretesslagstiftning. Barnafrid ordnade under året flera tillfällen att diskutera rapporten i olika forum. Intresset för att vidareutveckla Barnahusetverksamheten är stort bland de yrkesverksamma. Detta har beaktats i planeringen av olika utbildningsinsatser och nätverksmöten som involverat både nationella och internationella experter.

Två andra pågående uppdrag har resulterat i bland annat vidareutveckling av Barnafrids utbildningar vid Linköpings universitet samt främjandet av nationell samverkan i området våld mot barn. Trauma på kartan-uppdraget har inneburit ett tätt samarbete med barn- och ungdomspsykiatri och första linjens psykiatri. En fråga om heder-uppdraget har riktat sig främst mot Barnahuset samt andra myndigheter med uppdrag kring hedersrelaterat våld och förtryck.

Under 2019 har samarbetet förstärkts även med Svenska barnläkarföreningens delförening Barn som far illa – en viktig aktör inom bland annat utvecklingen av landets barnskyddsteam.

Året 2019 har också präglats av intensivt arbete med att vidareutveckla Barnafrid i syfte att på bästa möjliga sätt kunna axla ansvaret som nationellt kunskapscentrum, både på nationella och internationella arenor. Processer inom administration och ledning har setts över, uppdraget har förtydligats och verksamhetens planering och organisation har utvecklats. Allt detta har varit nödvändigt för att kunna arbeta mera strategiskt, långsiktigt och målinriktat för att Sverige ska kunna uppnå hållbarhetsmålet 16.2 enligt Agenda 2030: Att eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn – till år 2030. Detta mål kan nås enbart med brett nationellt och internationellt samarbete, viljan att åstadkomma förändring som kan göra en skillnad i praktiken. Samtidigt behövs nya, framåtblickande visioner för 2030-talet och framåt – utopier som kan förverkligas, nya progressiva framsteg för ett vägvisarland.

Laura Korhonen,
professor och centrumchef för Barnafrid

“För ett samhälle som
har förmågan att ge alla
barn en fredad uppväxt”

Innehåll

HÖJDPUNKTER UNDER ÅR 2019	6	NATIONELLA UPPDRAG	27
Stort intresse under Almedalen	6	Myndighetsnätverk	27
OM BARNAFRID	13	Annan myndighetssamverkan	27
Uppdrag	13	Samverkan med organisationer inom olika politik- och verksamhetsområden	27
Vision	14	Samverkan med yrkesverksamma praktiker, forskare och idéburna organisationer inom det civila samhället	28
Målgrupper	14	Samverkan inom Linköpings universitet och med andra universitet och högskolor	28
Grundläggande utgångspunkter för verksamheten	15	Remissvar	28
ORGANISATION	16	REGERINGSUPPDRAG	29
EKONOMI	17	Barnahusutvärdering 2018 - 2019	29
KUNSKAPSSPRIDNING	18	Kompetenshöjande insatser för Barnahus om hedersrelaterat våld och förtryck	30
Hemsida	18	Kompetenshöjande insatser gällande traumavård riktade till barn- och ungdomspsykiatri och första linjens psykiatri - #traumapåkartan	32
Sociala medier	18	INTERNATIONELL SAMVERKAN	34
Mediekontakter	18	BARNINKLUDERING	35
Särskilda kommunikationsinsatser	19	Child Safeguarding plan	35
Informationsmaterial	19	Child Guarantee EU projektet	35
Externa evenemang, konferenser och möten	19	HÅLLBARHET	36
Rapporter och kunskapssammanställningar	20	BILAGOR	37
UTBILDNING	21	Publikationer	37
Barnafriids universitetsutbildningar	21	Externa seminarier, evenemang och möten	37
Medverkan i grundutbildningar vid andra universitet och högskolor	21	Utbildningar	41
Digitalt basprogram om våld mot barn	21		
Övriga utbildningar och resurser	22		
FORSKNING OCH METODUTVECKLING	23		
Forskningsprojekt	23		
Publikationer och avhandlingar	24		
NÄTVERK	25		
Nätverk för Barnahus och barnskyddsteam	25		
BUP-nätverk	26		
Elevhälsönätverk	26		
Forskarnätverk	26		

Höjdpunkter under år 2019

Stort intresse under Almedalen

Under några intensiva somrardagar fanns Barnafrid på plats i Visby för att sprida kunskap under Almedalsveckan. Seminarierna spände över ämnen som *Spetskompetens eller bredd?*, *Hur kan vi stärka stödet till vuxna och barn efter sexuella övergrepp?* och *Barns rätt till en uppdaterad sexualundervisning*.

Almedalen är en viktig arena för att öka kännedomen om Barnafrids verksamhet, och för att finnas i ett sammanhang där många barnrättsaktörer, beslutsfattare och näringslivsrepresentanter möts och samverkar. Här har Barnafrid en viktig roll som en del av Linköpings universitet och på så sätt bidra med kunskap förankrad i forskning.

Under Almedalsveckan 2019 bjöd Barnafrid in till fyra egna seminarier och sex arrangemang där Barnafrids personal deltog, bland annat med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK).

– Intresset för Barnafrids deltagande var stort och åhörarplatserna fylldes snabbt upp, konstaterar Barnafrids kommunikator Maria Hökbåghe.

För att nå maximal spridning hade hon även planerat en hög digital närvaro under Almedalen. Bland annat livesändes alla seminarier i egen regi på Facebook. Totalt fick inläggen på Facebook en räckvidd på över 26 000 och inläggen på Twitter genererade 23 000 visningar med högt engagemang.

BARNAFRIDSFRÅGOR 2019

1. Barns rätt till ett gott omhändertagande vid utsatthet.
2. Barns rätt till stöd och behandling.
3. Barns utsatthet och behov vid försummelse.
4. Barn i sexuell exploatering.
5. En enhetlig nationell strategi för att motverka våld mot barn.

Brottsutsatta barn riskerar att inte få likvärdigt bemötande

I mars 2019 överlämnade Barnafrid den rapport som markerade slutet på uppdraget att utvärdera Sveriges Barnahus till regeringen. Resultatet av utvärderingen visade bland annat att det förekommer regionala skillnader och att det råder otydlighet i de nationella riktlinjerna.

När det finns misstanke om att ett barn är utsatt för brott ska detta utredas i en barnvänlig miljö där berörda myndigheter samlas och samverkar under ett gemensamt tak – ett Barnahus. Hänsyn ska tas till såväl brottsutredning och skydd, som fysisk och psykisk hälsa. Syftet med Barnafrids uppdrag var att identifiera goda exempel och eventuella brister med målet att främja ett kvalitativt och likvärdigt bemötande av brottsutsatta barn. Det ingick inte i uppdraget att komma med åtgärdsförslag.

Under uppdragets gång besökte utredarna Anneli Larsson och Hanna Kindén 32 Barnahus där gruppintervjuer genomfördes. Intervjuerna analyserades tematiskt utifrån befintliga riktlinjer och kriterier. Barnahusen saknar heltäckande statistik och därför baserades utvärderingens resultat på egenrapporterad praxis.

Utvärderingen visade att de mest framträdande bristerna gällde otydlighet i de nationella riktlinjerna, som till exempel sekretess, samt till-

gång till kompetens inom rätts- och barnmedicin och barn- och ungdomspsykiatri. Det framkom också att det finns särskilda brister när det gäller barn som bevittnat våld, internetrelaterade brott och även hedersrelaterat våld. Utifrån ett barnperspektiv innebär de regionala skillnaderna att barn riskerar att inte få ett likvärdigt bemötande, skydd och stöd. Barnahusen efterfrågar nationell styrning, översikt av de nationella riktlinjerna, statistik och certifiering av Barnahusen.

Trauma sätts på kartan i regeringsuppdrag

Fram till februari 2022 har Linköpings universitet och Barnafrid ett regeringsuppdrag att utarbeta och genomföra ett program med syfte att kompetensutveckla personal som i sitt arbete kommer i kontakt med traumatiserade barn och unga.

Utredarna Poa Samuelberg och Maria Schillaci samt flera andra i arbetsgruppen har jobbat i uppdraget som kallas för Trauma på kartan – ofta skrivet med hashtaggen #traumapåkartan – och

det sker i dialog med bland andra Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Rädda barnen, Röda korset samt Sveriges kommuner och regioner.

Barns upplevda psykiska ohälsa har ökat, allt fler söker sig till barn- och ungdomspsykiatri. Det finns samband mellan erfarenhet av potentiellt traumatiserande händelser och psykisk ohälsa. Det är avgörande att yrkesverksamma som arbetar med vård av traumatiserade barn och unga har kunskap som grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Inom ramen för regeringsuppdraget har Barnafrid genomfört ett antal programverksamheter med inriktning mot att höja kompetensen på generalist- och specialistnivå:

- Enkätstudie till BUP:s ledning med inriktning mot verksamhetens behov av kompetensutveckling i psykiatrisk traumavård.
- Påbörjat arbetet med en kompetensplan som underlag för fortsatt verksamhetsplanering av kompetensutveckling för BUP och Första linjens psykiatri.
- Referensgruppsmöten med centrala myndigheter och angränsande verksamheter i fältet.
- Utveckling av ett digitalt basprogram om våld mot barn för professionella inom olika verksamheter som möter våldsutsatta barn.
- Fortsatt arbete med Region Skåne och Region Västerbotten i regeringsuppdraget med kompetenshöjande insatser i regionala barnafridskonferenser kring upptäckt, bemötande och bedömning av våldsutsatta barn.
- Två-dagars regional barnafridskonferens i Västerbotten för socialtjänst, ideell sektor, BUP och första linjen i samarbete med Länsstyrelsen och Region Västerbotten
- Initiativtagande kring barninkludering och barninvolvering i processarbetet i regional arbetsgrupp.
- Två nya uppdragsutbildningar i TF-KBT – evidensbaserad spetsutbildning för behandling av posttraumatiskt stressyndrom

Utbildning i posttraumatisk stress och migrationsrelaterad problematik tillsammans med region skåne för BUP-specialister från hela landet.

(PTSD) hos barn, varav en i samarbete med modellregion Skåne.

- I samarbete med Rädda barnen och BUP traumaenhet vid Stockholms läns landsting, tagit fram en övningsbok som riktar sig till barn och ungdomar som går i behandling i traumafokuserad kognitiv beteendeterapi, TF-KBT.
- Översättning av en kanadensisk barnbok om PTSD till svenska: Starka känslor kommer och går. Boken är framtagen av Canadian Centre for Child Protection och New Directions for Children, Youth, Adults and Families.
- Fortbildning om migration och PTSD för BUP:s specialistläkare.

En fråga om heder sätter fingret på utredning av hedersvåld i Barnahuset

Regeringen gav Barnafrid 2018 i uppdrag att stärka Barnahusens kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck. Inom ramen för uppdraget ska Barnafrid även samla in och sprida erfarenheter från Barnahusverksamheternas utredningsarbete i syfte att säkerställa kvaliteten och ett likvärdigt bemötande av flickor och pojkar som är utsatta för hedersrelaterat brottlighet.

Utredare Sandra Skoog har jobbat i projektet sedan sommaren 2019 och haft tätt samarbete med bland annat Jämställdhetsmyndigheten och det nationella kompetensteamet mot hedersvåld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötland.

– Under hösten påbörjades utbildningsinsatser och till våren 2020 ordnar Barnafrid en stor nationell konferens och sju regionala konferenser med både allmänna och professionsinriktade moment om hedersvåld, berättar Sandra Skoog.

Internationellt intresse för Barnafrid

Barnafrid har under 2019 initierat samarbeten med olika internationella aktörer samt välkomnat flera utländska gäster på studiebesök i enlighet med Agenda 2030:s hållbarhetsmål om att eliminera våld mot barn i ett globalt samarbete.

Besök i New York

Representanter för Barnafrid har genomfört besök i New York och hållit möten kring framtida samarbeten med ledningarna för:

- Global Partnership to End Violence Against Children and World Health Organization inom ramen för deras samarbete INSPIRE
- UN Women
- Special Representative to the UN Secretary General on Violence Against Children
- Sveriges ständiga representation vid Förenta Nationerna

Maria Schillaci, Carl Göran Svedin, Poo Samuelberg och Linda Jonsson tillsammans med Åsa Regné, assisterande generalsekreterare för FN för FN och biträdande exekutiv chef för UN Women.

Kunskapsdelning i Italien

Våra medarbetare Maria Schillaci och Linda Jonsson var i Palermo, Italien, och höll seminarium om sexualbrott mot barn på internet.

Bland många andra deltog universitetet i Palermo, åklagare, polisens nätbrottsenhet, italienska psykologförbundet och advokatsamfundet.

– Precis som i Sverige behöver vuxenvärlden i Italien göra nätpratet till en naturlig del av vardagen och samtidigt öka riskmedvetenheten, noterar Maria Schillaci och Linda Jonsson.

Även Barnahusmodellen var på agendan och vi fick med oss viktiga lärdomar om hur italienska organisationer och myndigheter låter barnperspektivet genomsyra hela processen vid misstänkta sexualbrott. Vi kunde också bidra med nya infallsvinklar till våra italienska kollegor, och presenterade den forskning vi bedrivit i Sverige inom området sexuella övergrepp mot barn på nätet. Exempelvis i rapporten *En del av verkligheten – om barn, sexuella övergrepp och nätet* sammanfattas resultat från flera forskningsstudier.

Seminarium om barnaga i Mexiko

I oktober 2019 ordnade svenska ambassaden i Mexiko en konferens för cirka 150–200 personer tillsammans med Unicef, Save the Children och mexikanska myndigheter. Intresset för Sverige var stort.

Syftet var att dela erfarenheter och kunskap om strategier för att motverka barnaga och förebygga våld mot barn. Sverige var först i världen med att förbjuda barnaga, 1979, vilket väcker intresse 40 år senare. Sverige och Mexiko har också en relation inom ramen för åtagandet Global partnership to end violence against children som handlar om att stoppa allt våld mot barn till år 2030.

Centrumchef Laura Korhonen tillsammans med Anders Forsberg och Anna Friberg från Barnahus Stockholm, samt Steven Lucas från Uppsala Universitet var inbjudna till konferensen 15–16 oktober och veckans aktiviteter. I invigningen berättade Laura Korhonen om Sveriges erfarenheter att arbeta för att minska våld mot barn.

Även Barnahusmodellen lyftes som en framgångsrik metod för samordning mellan polis, socialtjänst med flera när grovt våld mot barn undersöks. Från Mexiko kom exempel på vissa delstater som arbetat med liknande metoder. Under andra dagen diskuterades strategier för hur barnaga kan förebyggas genom lagar samt förändring av samhällsnormer.

Förutom konferensen, deltog experterna i flera möten med relevanta myndigheter för att utbyta erfarenheter, och den 17 oktober hölls ett panelsamtal i mexikanska senaten. Flera medier var på plats, konferensen sändes live med tusentals tittare. Aktiviteten var också väldigt levande på sociala medier under hela veckan.

– Mötet i Mexiko gav oss lärdomar kring till exempel ungdomskriminalitet, ett problem som vi börjar se i större utsträckning även i det svenska samhället. Oberoende information och gedigen akademisk kunskap är mycket efterfrågat på de internationella arenorna. Det är viktigt att Barnafrid som nationellt kunskapscentrum deltar aktivt med att sprida vetenskapsbaserad kunskap om våld mot barn även i internationella sammanhang. Detta är ett vägvisarlands ansvar i verkligheten – med kunskap kan vi göra skillnad för barnen i globalt partnerskap, säger centrumchef Laura Korhonen.

Barn på flykt och deras psykiska hälsa i fokus för Barnafrids forskning

Forskningsprojektet Den långa resan tilldelades 3,9 miljoner kronor från forskningsfonden Fortes utlysning på verksamhetsnära forskning om psykisk ohälsa. Utöver detta erhöll doktorand Erica Mattelin ett stipendium från Drottning Silvias jubileumsfond.

Studien kartlägger situationen för barn och unga vuxna på flykt, och handlar bland annat om att se på hur barnens hälsa och välmående kan stärkas. En del av syftet med studien är även att minska glappet mellan forskare och andra aktörer i samhället, och att göra forskningen aktuell för alla som träffar barn.

Projektet leds av Laura Korhonen, professor och centrumchef på Barnafrid. Under året har den stora delen av arbetet fokuserat på att samla in data. Erica Mattelin och Natalie Söderlind har rest landet runt och träffat barn för intervjuer.

– Att komma ut och möta barnen som vi vill lyfta rösterna och erfarenheterna hos har varit fantastiskt givande, tycker de båda.

Doktoranden Erica Mattelin berättar vidare:

– I dagsläget har vi alldeles för lite kunskap om hur olika faktorer påverkar hälsa och välmående hos barn på flykt och vi vill genom. Vi ska försöka att förstå detta utifrån det enskilda barnet, men också utifrån den sociala och samhällsmässiga situation barnet befinner sig i.

Barnafrid driver studien i samarbete med Centrum för Social och Affektiv Neurovetenskap (CSAN), Flyktingmedicinskt Centrum – Region Östergötland, Rädda Barnen Sverige samt University College of London (UCL).

Erica Mattelin, doktorand på Barnafrid, tilldelades 120 000 från Drottning Silvias Jubileumsfond för forskning om barn och funktionshinder för sitt projekt "Den långa resan".

Om Barnafrid

Uppdrag

I juni 2015 beslutade regeringen att tilldela Linköpings universitet ett uppdrag att stå som värd för ett nationellt kunskapscentrum, Barnafrid, med syfte att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn. I uppdragsbeskrivningen slår regeringen fast att samhället har ett gemensamt ansvar för att barn växer upp under goda förhållanden och att alla lämpliga åtgärder vidtas för att skydda barn mot våld och andra övergrepp.

Barnafrids arbete sker i enlighet med Barnkonventionen och hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 som handlar om att förebygga och stoppa våld och exploatering av barn.

De huvudsakliga uppgifterna för Barnafrid enligt regeringens uppdrag är att:

- Identifiera behov av kunskap gällande barns utsatthet för våld och andra övergrepp.
- Sammanställa befintlig kunskap inom området.
- Sprida kunskap till yrkesverksamma.
- Ansvara för omvärldsbevakning såväl nationellt som internationellt.

KORT OM BARNAFRID

- En del av Linköpings universitet - bidrar till kunskapsbaserad samhällsutveckling.
- Samlar och sprider kunskap om våld mot barn utifrån målgruppernas behov.
- Samlar landets yrkesverksamma som jobbar med eller för barn.
- Jobbar strategiskt för att hållbarhetsmålen i Agenda 2030 uppnås. #countdown2030
- Tre regeringsuppdrag: Trauma på kartan, En fråga om heder, utvärdering av landets Barnahus.
- Barnafrids Pathfinderprogram visar vägen på internationella arenor.

- I samråd med berörda myndigheter, organisationer och forskare ta fram utbildnings- och informationsmaterial samt genomföra tvärprofessionella utbildningar och kurser.
- Om möjligt erbjuda utbildningar i webbaserad form.

Maria Schillaci deltar i riksdagsseminarium om skydd mot sexualiserat våld mot barn.

- Vara en länk mellan forskning och praktik, bland annat genom att verka för ökad samordning samt främja nätverk för kunskapsutbyte mellan forskare, praktiker och idéburna organisationer.
- Identifiera angelägna utvecklingsområden och redovisa dessa årligen till regeringen.
- Tillvarata barns synpunkter och erfarenheter i arbetet på lämpligt sätt.
- Uppmärksamma skillnader i utsatthet mellan flickor och pojkar.
- Medverka i lämpliga redan befintliga nationella referensgrupper.

I enlighet med regeringens uppdragsbeskrivning är målet för verksamheten att samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn på ett strukturerat sätt. Detta ska bidra till att uppnå ett förbättrat förebyggande arbete samt metoder för tidig upptäckt av våld och andra övergrepp mot barn, liksom att utveckla effektiva insatser som bidrar till att skydda och stödja barn som utsatts för våld och andra övergrepp.

Barnafrids arbete vilar på en tvärvetenskaplig grund och ska underlätta för myndigheter som arbetar med och för barn, att samarbeta på det sätt som bäst gynnar barnet och dess familj. Barnafrid arbetar för att ta positionen som nationell kunskapsledare, men strävar också mot att svensk kunskap och erfarenhet ska spridas till andra länder då barns rätt till skydd från våld och övergrepp är internationell.

Inom barnrättsområdet råder en utpräglad specialisering. Barnafrid skapar därmed ett viktigt värde för samhället i allmänhet, och yrkesverksamma som möter utsatta barn i synnerhet, genom att inta en samordnande funktion som arbetar utifrån ett brett barnrättsperspektiv. På ett systematiskt sätt sammanställer och sprider Barnafrid den kunskap som finns både inom centrumet och hos andra aktörer, till berörda målgrupper. Dessutom bidrar Barnafrid till bättre metodutveckling i ovanliga eller svåra tvärprofessionella frågor, och tillhandahåller gemensamma utbildningar och kurser för yrkesverksamma inom området.

Barnafrid hör till Linköpings universitet som i enlighet med universitetets strategi ska bidra till en samhällsutveckling baserad på kunskap. Ett viktigt samhällsområde är barns utsatthet för våld och andra övergrepp. Att ta ansvar för

kunskapsutvecklingen hos de professionella som möter dessa barn är därför en angelägen uppgift för universitetet. Barnafrid utgör ett av rektor särskilt inrättat centrum som på ett vetenskapligt förankrat sätt ska fullgöra regeringsuppdraget.

Kopplingen till ett av Sveriges ledande universitet stärker också möjligheter att nå ut brett och samverka med forskare och lärare på andra lärosäten.

Vision

Barnafrids vision är ett samhälle som har förmågan att ge alla barn en fredad uppväxt.

Målgrupper

Barnafrid riktar sig till människor som i sitt yrke möter utsatta barn. Primär målgrupp är ett antal prioriterade professioner inom breda samhällsinstanser som rättsväsende, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Målgruppen omfattar även yrkesverksamma vid relevanta myndigheter och organisationer inom olika politik- och verksamhetsområden, samt ideell sektor.

Barnafrids verksamhet har under 2019 omorganiserats utifrån olika målgrupper i följande program, som tillåter långsiktigt strategiskt arbete utifrån målgrupernas behov:

- Program Hälso- och sjukvård tex BUP, barnhälsovården, elevhälsan, pediatrik, barnskyddsteam.
- Program Socialt arbete: Exempelvis socialtjänsten.
- Program Förskola och skola: Exempelvis elevhälsa, lärare, rektorer, fritidsledare, universitetslärare.
- Program Rättsväsendet: Exempelvis polis, åklagare, domare, advokater, särskilda företrädare.
- Program Forskning: Exempelvis forskare, FoU (forskning och utveckling) – stödfunktioner

Därutöver finns tre övergripande program: Digitalt Basprogram Barnafrid, Barninkludering och Barnafrid Pathfinder Program (internationellt samarbete).

Grundläggande utgångspunkter för verksamheten

Samhället har ett gemensamt ansvar för att barn växer upp under goda förhållanden och att alla lämpliga åtgärder vidtas för att skydda barn mot våld och andra övergrepp. Samhällets ansvar för skydd av och stöd till barn och unga som far illa behöver förbättras.

Barnafrids uppdrag är att svara upp mot en del av de utmaningar som finns för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt FN:s barnkonvention och hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 samt ansvaret som Sverige axlar som vägvisarland inom Global Partnership to End Violence Against Children.

BARNPERSPEKTIV OCH - INKLUDERING

I Barnafrids uppdrag ingår att synliggöra och lyfta barns åsikter, tankar, erfarenheter utifrån barnperspektivet. Som utgångspunkt används Barnkonventionens artikel 3 (Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa) och artikel 12 (Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet).

Under 2019 har ett arbete initierats om att öka kunskapen kring barnperspektivet, barns perspektiv och barnrättsperspektivet med syfte att öka kompetens inom professioner som arbetar med barn om att inkludera barn i verksamheten och forskningen.

Många barn upplever att de inte blir tillfrågade eller blir lyssnade på. Därför lägger Barnafrid stor vikt vid att inkludera barn i de processer som rör dem. Detta med utgångspunkt ur barns rättigheter, då vi ser att barn såväl som vuxna är individer som har bäst kunskap om sina egna liv. Genom att lyssna på och inkludera barn kan man också stärka barns position i samhället. Barnafrid kommer att fortsatt arbeta med att få ett barnperspektiv på det material som tas fram såväl som att producera och utveckla metoder för att inkludera barn i forskning.

JÄMSTÄLLDHETS- OCH JÄMLIKHETSPERSPEKTIV

I Barnafrids uppdrag ingår att beskriva skillnader i utsatthet mellan pojkar och flickor och jämställdhetsperspektiv är viktigt att beakta i allt vårt arbete. Verksamheten strävar även efter att beakta jämlikhetsperspektiv och främja bland annat utvecklandet av jämlik tillgång till kunskap och kompetens, vård och stöd efter våldsutsatthet.

TVÄRVETENSKAPLIG KAPACITETSUPPBYGGNAD BLAND YRKESVERKSAMMA I SAMVERKAN

I enlighet med det breda uppdraget beaktas tvärvetenskapliga aspekter i verksamhetsplanering och genomförandet. Vidare syftar Barnafrid till att bygga upp inkluderande arbetsmetoder som medger nationellt och globalt partnerskap.

Organisation

Barnafrid är en särskild arbetsenhet med administrativ anknytning till Institutionen för biomedicinska och kliniska vetenskaper (BKV) på Medicinska fakulteten vid Linköpings universitet. Centrumet utgör en egen resultatenhet, men ingår som en integrerad del av bokslutsenheten BKV. De närmare villkoren för centrumets förvaltning anges i anknytningsavtalet mellan centrumet och institutionen.

MEDARBETARE OCH KOMPETENSER

Barnafrids arbetsgrupp kännetecknas av multiprofessionell och tvärvetenskaplig kompetens utifrån uppdragets bredd. Barnafrid hade under 2019 följande kompetenser:

- Tvärvetenskapligt: Medicin/barn- och ungdomspsykiatri, psykologi, psykoterapi, barn- och ungdomsvetenskap/samhällsvetenskap, beteendevetenskap, neurovetenskap, pedagogik, statistik, ledarskap.
- Tvärprofessionellt: läkare, psykolog, psykoterapeut, socionom, polis, kommunikatör, journalist, forskare, (universitets-)lärare.

Följande personer har under 2019 bidragit till Barnafrids arbete (i alfabetisk ordning): Anette Birgersson, Therese Björn Johansson, Josefin Carlsson, Pia Enderby, Cecilia Fredlund, Frida Fröberg, Linda Jonsson, Maria Hökbåge, Hanna Kindén, Laura Korhonen, Anneli Larsson, Moa Mannheimer, Erica Mattelin, Doris Nilsson, Poa Samuelberg, Maria Schillaci, Sandra Skoog, Natalie Söderlind, Carl-Göran Svedin, Björn Tingberg, Rikard Tordön, Emma Widarsson.

STYRELSE

Barnafrids styrelse under verksamhetsår 2019 bestod av följande personer:

<i>Christina Ekerfelt</i>	Ordförande
<i>Cecilia Sjölander</i>	Stiftelsen Allmänna Barnhuset
<i>Gunilla Sydsjö</i>	Region Östergötland (tills 4/2019)
<i>Kjerstin Bergman</i>	Socialstyrelsen
<i>Marianne Ny</i>	Åklagarmyndigheten
<i>Per Dannetun</i>	Linköpings universitet
<i>Pernilla Baralt</i>	Unicef Sverige
Vakant	Forskarstuderande

Ekonomi

Barnafrids verksamhet visar 2019 ett överskott på 820 tkr. Förutom grundanslag på 5 miljoner kronor, erhöll Barnafrid extra finansiering för regeringsuppdragen. Linköpings universitet bidrog med 1,5 miljoner kronor. Därutöver fick Barnafrid bidrag från Jämställdhetsmyndigheten, ECPAT och Stiftelsen Allmänna Barnhuset samt forskningsmedel från bland annat FORTE.

Centrumets utgifter består av kostnader för personal, drift samt overhead och administration. Driftskostnader är uppdragsrelaterade kostnader såsom nätverksmöten och seminarier, resor i samband med utbildningar och samverkan, samt kostnader för IT, hemsida och annat material. Under 2019 belastades budgeten särskilt med produktion av den webbaserade utbildningen Basprogram Barnafrid.

RESULTATRÄKNING (TKR)

Intäkter		Kostnader	
Intäkter av anslag	2 179	Personalkostnader	-6 816
Intäkter av avgifter mm	1 688	Lokalkostnader	-532
Intäkter av bidrag	11 713	Övriga driftkostnader	-3 638
Finansiella intäkter	0	Finansiella kostnader	-3 756
		Avskrivning/nedskrivning	-18
Summa	15 580		-14 760
Verksamhetsutfall	820		

Kunskaps spridning

Hemsida

Under 2019 migrerades Barnafrids externa hemsida till Linköping universitets verksamhetsövergripande webbsida. På Barnafrids hemsida finns en kunskapsbank som riktar sig till yrkesverksamma som söker kunskap om barn som utsatts för våld och andra typer av övergrepp. På hemsidan finns även kalendarium med information om kommande aktiviteter.

Webbadress: www.barnafrid.se

Sociala medier

Barnafrid har en aktiv och engagerande närvaro på Facebook och Twitter. Dessa kanaler är ett viktigt komplement till andra insatser som syftar till att sprida kunskap. Sociala medier fyller också en viktig funktion när det gäller att befästa en positiv och mer personlig bild av Barnafrids aktiviteter. Sist men inte minst spelar kommunikationen i kanalerna en avgörande roll för att öka kännedomen om Barnafrid och vårt uppdrag. Jämförelser med andra stora barnrättsorganisationer i Sverige visar att Barnafrid engagerar sina följare i högre grad än många övriga aktörer.

FACEBOOK

Året på Facebook genererade en räckvidd (=antal personer som har sett något av Barnafrids inlägg minst en gång) på drygt 282 000 fördelat på drygt 116 inlägg. Den genomsnittliga engagemangsfrekvensen för organisationer inom området högre utbildning är cirka 0,19 procent per inlägg (Rival IQ – Social Media Analytics). Barnafrids inlägg når vanligen en frekvens på över tre procent. Tack vare ett engagerande innehåll fick Barnafrids konto 624 nya följare under året. Webbadress: www.facebook.com/barnafrid

TWITTER

Totalt publicerades 126 tweets i Barnafrids kanal under 2019 med en räckvidd på cirka 163 000.

Dessa nådde en engagemangsfrekvens på mellan två och fem procent att jämföra med snittet inom högre utbildning på 0,062 procent (Rival IQ – Social Media Analytics). Antalet följare ökade med 141 under 2019.

twitter.com/barnafrid, #barnafrid, #traumapåkartan, #enfrågaomheder, #countdown2030

Mediekontakter

Barnafrids medarbetare anlitas regelbundet av media för att bidra med sin expertkunskap. Under 2019 har Barnafrid bland annat synts i dessa sammanhang:

TV

- Efter fem, TV4 17/1 2019: Maria Schillaci kommenterade Sveriges arbete mot sexuella övergrepp på barn.
- Brottscentralen, Expressen TV 21/3 2019: Maria Schillaci om barns utsatthet på nätet.

RADIO

- Studio ett, Sveriges radio 3/6 2019: Carl Göran Svedin intervjuades med anledning av fallet med de isolerade barnen i Ystad.
- P4 Östergötland, Sveriges radio 26/6 2019: Björn Tingberg om hur det är för barn att leva i ekonomisk utsatthet.
- Skolministeriet P1, Sveriges radio 6/9 2019: Rikard Tordön berättade om hur viktig en lyckad skolgång är för placerade barns framtid.
- P1 morgon 12/3 2019: Linda Jonsson intervjuades om ämnet Svårt att berätta om sexuella övergrepp

TIDNINGAR OCH TIDSKRIFTER

- Artikel i Dagen juridik, publ 11/2019: Maria Schillaci kommenterade lagförslag om barnafriidsbrott.
- Artikel i Psykologtidningen, nr 5/2019: Poa Samuelberg och Maria Schillaci i reportage om regeringsuppdraget Trauma på kartan.
- Artikel i tidningen Forskning och utveckling, nr 2/2019: Erica Mattelin intervjuades om sitt forskningsprojekt Den långa resan.
- Artikel i tidningen Revansch, nr 4/2019: Maria Schillaci intervjuades om Trauma på kartan
- Olika medier 11/2019: Linda Jonssons kommenterade rapport om kvinnliga förövare, som gjorts på uppdrag av Ecpat

Särskilda kommunikationsinsatser

ALMEDALEN 2019

Den enskilt största kommunikationsinsatsen under 2019 skedde under Almedalsveckan på Gotland. Under en intensiv vecka höll Barnafrid i fyra egna seminarier och medverkade i sex seminarier som arrangerades av andra aktörer. Samtliga livesändes på Facebook, vilket blev mycket uppskattat. De 20 inläggen på Facebook gav 40 nya följare och varje inlägg nådde i snitt 2 000 personer. Inför ett av seminarierna togs ett bokmärke fram med konkreta tips på hur man kan fråga barn om våld. Detta blev mycket populärt också på Facebook och nådde över 7 000 personer och fick 425 interaktioner.

BARNKONVENTIONEN 30 ÅR

Barnkonventionen fyllde 30 år under 2019 och detta firade Barnafrid med en fördjupningsartikel om barns rättigheter på hemsidan. Också detta inlägg fick stort genomslag i sociala medier. Med koppling till firandet bjöds också våra målgrupper på en kunskapsspackad adventskalender – Kunskapsluckor. De fyra luckorna behandlade fyra av artiklarna i Barnkonventionen och var och en innehöll en sammanställning av tillgänglig kunskap på respektive område.

Informationsmaterial

KUNSKAPSBANKEN

Barnafrid har vidareutvecklat Kunskapsbanken som finns på hemsidan. I kunskapsbanken hittar man aktuell, nationell och internationell forskning inom många olika områden. Kunskapsbanken innehåller cirka 100 olika skrifter och rapporter.

Webbaddress: www.barnafrid.se/kunskapsbanken

VÄRT ATT VETA-SKRIFTER

Vår serie Värt att veta om... är en samling korta och lättillgängliga skrifter inom ett antal olika områden som rör våld och sexuella övergrepp. De är lätta att ha till hands för snabb överblick och kan laddas ned som utskriftsvänlig pdf-fil. För närvarande finns följande värt att veta-skrifter tillgängliga:

- Barn och anmälningsskyldigheten.
- Barn och fysisk misshandel.
- Hur barn minns och berättar om övergrepp.
- Barn, sex och sexuella övergrepp på nätet.
- Sexuella övergrepp på barn.
- Sexuella övergrepp mot barn på förskola.
- Barn och syskonövergrepp.

Externa evenemang, konferenser och möten

Utöver återkommande aktiviteter såsom nätverksmöten, deltog Barnafrid i ett sextiotal andra evenemang under året 2019. En del av dessa organiserades av Barnafrid själv. Sammanställning finns under punkt 15.2.

FÖRSEMINARIUM, MR-DAGARNA

Mänskliga rättighetsdagarna anordnades 2019 av Linköpings universitet och Barnafrid höll i förseminariet Barnets rätt till delaktighet – om barnets ställning i det svenska samhället. Det berörde rätten till delaktighet i såväl forskning som i de frågor som rör det enskilda barnet. Seminariet kopplade samman folkhälsa, barns rättigheter och våld med tyngdpunkt på internationell forskning och framåtblick i samarbete med docent Ann Charlotte Munger från Institutionen för beteendevetenskap och lärande (IBL), Linköpings universitet.

SEMINARIUM - BARNETS RÄTT TILL DELAKTIGHET OCH INKLUDERING

Seminarier har också hållits för ledningsgruppen på BUP Östergötland samt barnläkarna vid Linköpings Universitet. Syftet har varit att ytterligare sprida kunskap om hur man gör barn delaktiga i processer som rör dem. Vid dessa tillfällen har barn som deltagare eller medforskare

i projekt och forskning diskuterats och metoder för att inkludera barn har presenterats. Detta utifrån att lyfta och stärka barns röster i forskning och se till barnets perspektiv i projektutveckling.

Rapporter och kunskaps-sammanställningar

Barnafrid har under 2019 utarbetat följande rapporter och kunskaps-sammanställningar:

- Barnafrid: Utvärdering av Barnhusen
- Ecpat: Kvinnliga förövare.
- Stiftelsen Allmänna Barnhuset: Utveckla en modell för stöd och behandling för barn som utsatts för sexuella övergrepp och fysiskt våld.
- Stiftelsen Allmänna Barnhuset: Fjärde rummet.
- Svenska BUP föreningen: Riktlinje Trauma och Stressrelaterade Syndrom.

Utbildning

Barnafrids universitetsutbildningar

BARNMISSHANDEL OCH SEXUELLA ÖVERGREPP 7,5 HP

Barnafrid gav under 2019 den fristående kursen Barnmisshandel och sexuella övergrepp. Det är en kurs med 25 platser som ger fördjupande kunskap om barns utsatthet. Målgrupp är professionella som möter barn inom exempelvis socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård. I utvärderingen angav 67 procent av deltagarna att kursen hade motsvarat förväntningarna "bättre" eller "mycket bättre" än förväntat.

TRAUMAFOKUSERAD KBT 7,5 HP

Under 2019 genomfördes, i Barnafrids regi, två kurser i traumafokuserad KBT, TF-KB. En av dem gavs för första gången regionalt i Skåne. Målgrupp för utbildningen är professionella som arbetar med behandling av barn som upplevt våld och andra trauman, till exempel psykologer eller socionomer inom barn- och ungdomspsykiatri. Kurserna är ännu inte avslutade, men studentåterkopplingen från tidigare kursomgångar har varit väldigt god.

ATT UTBILDA UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLELÄRARE OM VÅLD MOT BARN - EN UTBILDARKURS 3 HP

Barnafrid har i samarbete med Jämställdhetsmyndigheten under 2019 tagit fram kursplan. Kursen ges för första gången under vårterminen 2020. Målgrupp är lärare, programansvariga och studierektorer samt professionella vid de program där examenskrav omfattar kunskap om våld mot barn. Varje kurstillfälle kommer att utbilda cirka 25 personer och innehåller utbildningsdagar samt ett självständigt arbete. Efter kursen förväntas deltagaren ha grundläggande teoretiska kunskaper och färdighet att utbilda och examinera i området våld mot barn.

Medverkan i grundutbildningar vid andra universitet och högskolor

Barnafrids medarbetare föreläste i en rad olika konferenser och utbildningar som arrangeras av andra lärosäten, länsstyrelser och regioner. Sammanställning finns under punkt 15.3.

Digitalt basprogram om våld mot barn

UTGÅNGSPUNKT OCH MÅLGRUPP

Under året har arbetet med det digitala basprogrammet om våld mot barn pågått. Målet är att från 2020 – året då Barnkonvention blir svensk lag – nå ut brett till yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn, och bidra till att den grundläggande kunskapsnivån om våld mot barn och traumatisering höjs och blir mer likriktad över landet. Detta görs genom att skapa denna pedagogiska, lättillgängliga och digitala plattform som fungerar som ett effektivt och kunskapsintensivt utbildningsalternativ.

Målgruppen för basprogrammet är yrkesverksamma som möter barn. Andra viktiga målgrupper är studenter på de olika grundutbildningsprogram vars nya examensmål föreskriver att kunskap om våld mot barn måste ingå i programmet.

PEDAGOGISK PLANERING

Planering av basprogrammet görs i samarbete med Barnafrids och Linköpings universitetets pedagogiska experter som har gedigen erfarenhet av att utarbeta och genomföra av universitetskurser om trauma hos barn. I den pedagogiska planeringen tas hänsyn till målgruppernas olika behov och utgångskompetenser vilket styr kursens lärandemål och innehåll. Inläring examineras på olika sätt.

Innehållet utgår från ett användarperspektiv och ska koppla till användarens erfarenhet och praktiska vardag. De ingående delarna ska vara av både akademisk och praktisk natur: Bakgrund, nya typer av verklighet, forskning och erfarenhet av behandlingar, barnperspektiv, nya metoder, beskrivning av olika typer av våld och så vidare. Då det råder stora skillnader i kunskap och erfarenhet hos målgruppen ska innehåll finnas både på grund- och specialistanivå.

Basprogrammet ska till sin utformning vara pedagogiskt och lättillgängligt där olika typer av media (video, ljud, text mm) blandas för att skapa en intressant och motiverande lärmiljö. Målgruppen ska kunna tillgodogöra sig materialet i delar och i ett aktivt format med olika typer av fördjupningar beroende på erfarenheter och roll. Utbildningen ska tydligt vila på en vetenskaplig grund och erfarenheter av klinisk praktik. Efter avslutad utbildning ska det vara möjligt att ta del av materialet, som ska kunna fungera som ett referensbibliotek. Därmed behöver innehållet uppdateras löpande.

KONCEPTFAS

Projektet inleddes med en konceptfas med syfte att skapa en stabil grund för det fortsatta arbetet och innehöll följande delar:

- Projektstart inklusive inläsning, research och benchmark av webbaserade utbildningar.
- Definition och beskrivning av målgrupper samt genomförande av användarintervjuer och produktion av en övergripande effekt-kartläggning.
- Kartläggning av tekniska krav och förutsättningar.
- Innehållsinventering.
- UX och produktion av prototyp som beskriver användarflödet i webbutbildningen.

Konceptfasen avrapporterades i maj och beslut fattades om att gå vidare med vidareutvecklingen av programmet. Utbildningen tas fram i samarbete med Jämställdhetsmyndigheten.

LANSERING OCH IMPLEMENTERING

Målsättningen är att utbildningen ska vara klar för lansering hösten 2020. Basprogrammet kommer redan från start att ha inbyggd möjlighet till löpande utveckling och uppdatering med enkla medel.

Övriga utbildningar och resurser

SAMARBETE MED SKOLVERKET

Barnafrid medverkade under år 2019 i Skolverkets arbete att förändra läroplanen för sex- och samlevnadsundervisningen. Därutöver hjälpte Barnafrid Skolverket i arbetet att ta fram en podd om sex- och samlevnad och kroppslig integritet.

SAMARBETE MED LÄNSSTYRELSE

Under hösten ordnades fyra utbildningsdagar med temat *Sexuella övergrepp på barn och mellan syskon* i samarbete med länsstyrelserna i Kalmar, Jönköping, Halland, Kronoberg och Blekinge.

Utbildningen vände sig till yrkesverksamma inom kommun, familjehemföräldrar, hälso- och sjukvård, idéburen sektor eller annan verksamhet. Föreläsningarna gav en bred introduktion till sexuella övergrepp mot barn och lyfte barns utsatthet för sexuella övergrepp av andra barn. Utbildningsdagen gav också möjlighet till samtal om utmaningar och förhållningssätt som underlättar bemötandet av barn som har blivit utsatta för sexuella övergrepp och barn som begår övergrepp på andra barn.

Forskning och metodutveckling

Barnafrids huvudsakliga uppdrag är att sammanställa och sprida kunskap till relevanta målgrupper. Centrumet ska också bedriva egen verksamhetsnära och tvärprofessionell forskning om våld och andra övergrepp mot barn, bland annat med inriktning på förekomsten av våld mot barn och förebyggande insatser.

Forskningsprojekt

Under 2019 drevs sju olika forskningsprojekt på Barnafrid. Forskningsverksamheten finansieras med externa anslag; till exempel fick studien *Den långa resan* ett forskningsanslag på 3,9 miljoner kronor för åren 2019–2021. Detta kom från Fortes utlysning av anslag till verksamhetsnära forskning om psykisk ohälsa. Därutöver erhöll doktorand Erika Mattelin ett stipendium

från Drottning Silvias jubileumsfond för sin doktorandstudie som handlar om flyktingbarns våldsexponering, mentala hälsa och erfarenheter före, under och efter flykten.

Doktorand Rikard Tordön gjorde en halvtidskontroll under våren 2019 och kommer att försvara sin avhandling i juni 2020. Avhandlingen handlar om placerade barns skolgång samt undersöker effekten av SKOLFAM-interventionen.

Cecilia Fredlund, Barnafridsanknuten doktorand, försvarade sin avhandling *Adolescents Selling Sex and Sex as Self-Injury* i januari 2019. Hon har i sin avhandling undersökt hur många unga i Sverige som uppger att de säljer sex, och varför de gör det. Hon har även tittat på vilka riskfaktorer som kan kopplas till att sälja sex som ung och hur unga använder sex som självskadebeteende.

PÅGÅENDE PROJEKT

Den långa resan – flyktingbarns våldsexponering, mentala hälsa, erfarenheter och tillgång tillerhållet stöd

Forskningsledare: Laura Korhonen
Deltagande forskare: Erica Mattelin*, Natalie Söderlind, Linda Jonsson, Amal Khanolkar, Frida Fröberg, Helena Frielingsdorff
Samarbetspartners: Centrum för Social och Affektiv Neurovetenskap/LiU, University College of London UK, Flyktingmedicinskt centrum – Region Östergötland, Rädde barnen Sverige

* doktorand

Unga, sex och Internet – i en föränderlig värld

Forskningsledare: Carl Göran Svedin
Deltagande forskare:
Linda Jonsson, Cecilia Fredlund*
Samarbetspartners:
Stiftelsen Allmänna Barnhuset

* disputerade 11/1

Psykisk hälsa hos barn placerade i familjehem eller på behandlingshem

Forskningsledare: Gunilla Sydsjö
Deltagande forskare:
Rickard Tordön*, Carl Göran Svedin

* doktorand

Barn offer för sexualbrott på nätet: Orsaker, skeenden och konsekvenser

Forskningsledare: Linda Jonsson
Deltagande forskare: Malin Joleby*
Samarbetspartners: Göteborgs universitet

* doktorand

Utvärdering av interventionen KIBB (kognitiv integrerad behandling vid barnmisshandling)

Forskningsledare: Doris Nilsson
Deltagande forskare:
Johanna Thulin*, Carl Göran Svedin
Samarbetspartners: Linnéuniversitet

* Disputerade 21/5 med avhandlingen

Putting words to child physical abuse: Possible consequences, the process of disclosure, and effects of treatment. From children's perspectives, Linnéuniversitet

Validering av bedömningsinstrumentet Child and Adolescent Trauma Screen – CATS

Forskningsledare: Doris Nilsson
Deltagande forskare:
Carl Göran Svedin, Erica Mattelin
Samarbetspartners:

Linköpings universitet, Inst. för beteendevetenskap och lärande (IBL).

Validering av bedömningsinstrumentet Adolescent Resilience Questionnaire (ARQ)

Forskningsledare: Doris Nilsson
Samarbetspartners: Linköpings universitet, Inst. för beteendevetenskap och lärande (IBL).

Publikationer och avhandlingar

Cecilia Fredlund, 2019. *Adolescents Selling Sex and Sex as Self-Injury*, avhandling, Linköpings universitet

Agnafors S, Bladh M, Svedin CG, Sydsjö G. Mental health in young mothers, single mothers and their children. *BMC Psychiatry*. 2019 Apr 11;19(1):112.

Fredlund C, Wadsby M, Jonsson LS. Motives and Manifestations of Sex as Self-Injury. *J Sex Res*. 2019 Nov 14:1–9.

Jonsson LS, Fredlund C, Priebe G, Wadsby M, Svedin CG. Online sexual abuse of adolescents by a perpetrator met online: a cross-sectional study. *Child Adolesc Psychiatry Ment Health*. 2019 Aug 24;13:32

Rajan G, Ljunggren G, Wändell P, Wahlström L, Svedin CG, Carlsson AC. *Health care consumption among adolescent girls prior to diagnoses of sexual abuse, a case-control study in the Stockholm Region*. *Eur Child Adolesc Psychiatry*. 2019 Nov 29. doi: 10.1007/s00787-019-01445-y

Tordön R, Svedin CG, Fredlund C, Jonsson L, Priebe G, Sydsjö G. *Background, experience of abuse, and mental health among adolescents in out-of-home care: a cross-sectional study of a Swedish high school national sample*. *Nord J Psychiatry*. 2019 Jan;73(1):16–23

Nätverk

Barnafrid driver ett antal olika nätverk för professionella som är verksamma inom området våld mot barn. Nätverken träffas regelbundet och syftet är att erbjuda aktuell kunskap samt dela erfarenheter med andra.

Nätverk för Barnahus och barnskyddsteam

BARNAHUSNÄTVERKET

Barnahusnätverket träffades två gånger under 2019. På vårens möte fick deltagarna ta del av en presentation av Barnahusutvärderingen, samt föreläsningar om grooming och sexuella övergrepp på nätet. Mötet gästades av Kim Madden och Andrea Chamberlin från National Children's advocacy Center i Huntsville, Alabama. Sammanlagt samlade nätverket cirka 120 deltagare.

Temat för höstens nätverksträff var hedersrelaterat våld och förtryck. Riksdagsledamot Juno Blom och ämnesråd Anna Ekstedt från

Utrikesdepartementet förläste på mötet. Dagen innehöll även en workshop om hedersrelaterat våld, samt en fortsatt diskussion om utvecklingsbehoven som Barnahusutvärderingen lyfte fram. Dagen samlade 150 deltagare som representerade olika professioner som samverkar i Barnahuset.

SAMORDNARNÄTVERKET

I början av september anordnades för första gången en separat träff enbart för Barnahusens samordnare. Dagen bestod av diskussioner om Barnahusutvärderingen och En fråga om hedersuppdraget. 50 samordnare deltog i mötet.

BARNSKYDDSTEAMSNÄTVERKET

Nätverksmötet anordnades en gång under 2019. Dagen innehöll bland annat presentationer om barnskyddsarbetet i olika regioner i landet. Även journalföring via nätet diskuterades. Deltagarantalet var cirka 40 personer från olika barnskyddsteam runt om i landet.

BUP-nätverk

BUP TRAUMASPECIALISTNÄTVERKET

Landets första nätverksmöte för traumaspecialister inom BUP organiserades i Linköping i februari 2019. Nätverkets syfte är att samla och sprida erfarenheter och kunskap för ökad likvärdighet och kunskapssäkring. Nätverket har träffats två gånger under 2019 och fokus har varit på samverkan, vårdprogram, processtöd och arbete och kunskapsläge kring komplex PTSD hos barn. Deltagarantalet är ca 30 personer.

TF-KBT-NÄTVERKET

Organiserades inte under 2019 på grund av ett nätverksmöte i Oslo.

SOCIALTJÄNSTNÄTVERK

Under år 2019 anordnades socialtjänstnätverket som en regional Barnafridskonferens i Västerbotten. På agendan var bland annat information om Barnafrid och dess verksamhet, förekomsten av våld mot barn, screening och kartläggning av våldsutsatthet samt PTSD-diagnostik. Nätverksdagen samlade över 130 deltagare.

Elevhälsönätverk

Barnafrid har under 2019 förberett uppstarten av ett elevhälsönätverk som kommer att fokusera på frågor om våld mot barn i skolor och på fritidshem. Första nätverksmötet organiseras 1 april 2020 i Linköping.

Forskarnätverk

Det tvärprofessionella forskarnätverket organiserades för första gången i mars 2019. Under mötet föreläste universitetslektor Örjan Dahlström om trendanalyser, "latent growth" och "latent class modeling", utifrån studier med flera mättillfällen. Sammanlagt deltog 16 forskare på mötet.

Nationella uppdrag

Myndighetsnätverk

Under 2019 deltog Barnafrid i följande fjorton nätverk, där vissa samlades flera gånger:

- Nationell myndighetssamverkan för kvinnofrid
- Brottsoffermyndighetens samverkansgrupp för brottsofferarbete
- Preventionsnätverket prostitution och människohandel – Jämställdhetsmyndigheten
- Jämställdhetsmyndighetens samordningsnätverk gällande den nationella strategin för att bekämpa mäns våld mot kvinnor
- Socialstyrelsens samverkan i det nationella arbetet mot våld mot barn
- Myndighetsnätverket mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Polisens barnråd

Annan myndighetssamverkan

SAMARBETE MED JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETEN

Barnafrid har under året samarbetat med Jämställdhetsmyndigheten bland annat när det gäller planeringen av en kurs för att utbilda universitets- och högskolelärare om våld mot barn (3 hp, LiU uppdragsutbildning, start under läsåret 2019–2020). Samarbete har även skett inom ramen för regeringsuppdragen #enfråga-omheder och #traumapåkartan.

SAMARBETE MED BARNOMBUDSMANNEN

Samarbetet har bland annat handlat om barninkludering, Almedalsveckan samt deltagande i referensgrupp för regeringsuppdraget #traumapåkartan.

SAMARBETE MED SOCIALSTYRELSEN

Samarbetet har bland annat handlat om åtgärdskedjan för barn och våld, samordning av Barnafrids regeringsuppdrag, samt deltagande i olika externa referensgrupper.

SAMARBETE MED POLISENS NATIONELLA OPERATIVA AVDELNING (NOA)

Samarbetet har fokuserat på exploatering av barn. I nätverket ingår olika frivilligorganisationer såsom Stiftelsen Allmänna Barnhuset, ECPAT och World Childhood Foundation samt representanter från olika delar av Polisen och Medierådet.

Samverkan med organisationer inom olika politik- och verksamhetsområden

Under år 2019 har Barnafrid samarbetat med följande aktörer:

- Region Östergötland
- Region Skåne
- Region Västerbotten
- Region Stockholm
- Barnahus
- Barnskyddsteam
- Länsstyrelsen i Östergötland
- Skolverket
- Polismyndigheten
- Rättsmedicinalverket
- Åklagarmyndigheten
- Sveriges kommuner och regioner
- Svenska BUP-föreningen
- Svenska Läkaresällskapet
- Svenska Barnläkarföreningen, delförening Barn som far illa

STIFTELSEN ALLMÄNNA BARNHUSET

Barnafrid har under 2019 samarbetat med Stiftelsen Allmänna Barnhuset bland annat inom ramen för Barnahusutvärderingen, samt i färdigställandet av rapporterna Utveckla en modell för stöd och behandling för barn som utsatts för sexuella övergrepp och fysiskt våld och Fjärde rummet.

Samverkan med yrkesverksamma praktiker, forskare och idéburna organisationer inom det civila samhället

Under år 2019 Barnafriad har samarbetat med följande aktörer:

- Rädda Barnen Sverige
- Röda korset
- ECPAT
- Stockholms tjejjourer

Följande föreningar har samarbetat med Barnafriad i olika seminarier under Almedalsveckan: Föreningen tillsammans, Stiftelsen Idéer för livet, Unizon, Childhood Foundation.

Följande organisationer har deltagit i projektet om barninkludering: MUCT, Maskrosbarn, Sveriges Elevråd, Fler Unga.

Samverkan inom Linköpings universitet och med andra universitet och högskolor

Under år 2019 har Barnafriad samarbetat med följande universitet och högskolor:

- Linköpings universitet
- Ericastiftelsen
- Karolinska institutet
- Linnéuniversitetet
- Uppsala universitet

Remissvar

Under 2019 har Barnafriad lämnat in svar på följande remisser:

- Slopad straffrabatt för unga myndiga (SOU 2018:85)
- Förslag till ändringar i läroplanen när det gäller kunskapsrådet sex och samlevnad (2018:01394)
- Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige (Ds 2019:4)
- Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet (SOU 2018:69)
- Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord (SOU 2019:32)

Därutöver har synpunkter lämnats på Åklagarmyndighetens remiss om den reviderade versionen av Åklagarens handbok gällande hedersrelaterat våld. Barnafriads medarbetare har lämnat remissvar på Svenska BUP-föreningens Riktlinje Trauma och stressrelaterade syndrom samt Riktlinje Beteendesyndrom.

Regeringsuppdrag

Barnahusutvärdering 2018 - 2019

UPPDRAGET

I januari 2018 gav regeringen Barnafrid i uppdrag att utvärdera Barnahusverksamheterna i Sverige. Syftet var att främja ett kvalitativt och likvärdigt bemötande för brottsutsatta barn genom att identifiera både goda exempel och eventuella brister. I uppdraget ingick inte att lämna åtgärdsförslag.

Barnafrid utförde uppdraget i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen och Rättsmedicinalverket. Sveriges kommuner och landsting avböjde medverkan. Utvärderingen redovisades i en slutrapport till regeringen i mars 2019.

SAMMANFATTNING AV UTVÄRDERINGEN

Inom ramen för utvärderingen besöktes 32 Barnahus under september 2018 - februari 2019. Vid varje Barnahus genomfördes gruppintervjuer med Barnahusens samverkansparter och samordnare utifrån en intervjuguide. Därtill inkom Barnahuset med skriftligt material (aktuella samverkansavtal, lokala riktlinjer och rutiner, verksamhetsberättelser, informationsmaterial med mera) och ledamöter i styrgrupper eller motsvarande ombads besvara en enkät med frågor om det egna Barnahuset.

I utvärderingen konstateras att det finns många välfungerande Barnahus men att det förekommer regionala skillnader i Barnahusens organisation och verksamhet. 68 kommuner, främst i norra Sverige, Jämtland, Halland och de sydöstra delarna av Sverige, står utanför Barnahusverksamheten.

De mest framträdande bristerna som lyfts fram av de intervjuade gäller ottydligheter i de nationella riktlinjerna (till exempel sekretess och den särskilda företrädarens kompetens och roll) samt tillgång till rättsmedicinsk, barnmedicinsk och barn- och ungdomspsykiatrisk kompetens. Det finns beredskap att ge krisstöd till barnet

Hanna Kindén och Anneli Larsson besökte 32 Barnahus under 5 månader.

och hans föräldrar, ibland även till trygghetspersonen, efter barnförhör. Uppgifter om i vilken omfattning krisstöd/ behandling erbjuds saknas.

Det efterfrågas nationell styrning, översikt av de nationella riktlinjerna i samråd med alla Barnahusens samverkansparter, statistik och certifiering av Barnahuset. Det finns även behov av att se över målgruppsdefinitionen och säkerställa att alla Barnahus arbetar utifrån dessa. Utredningen fann brister särskilt då det gällde barn som som bevittnat våld, internetbrott och i vissa fall hedersrelaterat våld. Ur ett barnperspektiv medför de konstaterade regionala skillnaderna en risk för ett icke likvärdigt bemötande, stöd och skydd för utsatta barn. Detta kan yttra sig i form av olikheter bland annat gällande definition av målgrupper, krisstöd och bedömning av vårdbehov, tillgång till barnmedicinsk och barn- och ungdomspsykiatrisk vård, möjlighet att erbjuda frivilliga hälsokontroller, samt att tillgodose systemens behov av stöd och behandling. Läget ter sig

problematisk för åldersgruppen 15 – 18-åringar, som nödvändigtvis inte kommer i kontakt med Barnahus.

Sammanfattningsvis konstaterades att det sedan 2013 har tillkommit ytterligare ett antal Barnahus, samtidigt som de grundläggande problemen som framkom i de tidigare utredningarna kvarstår. Det finns dock utrymme för förbättringar när det till exempel gäller det multiprofessionella teamarbetet och det tvärsektoriellet samarbetet. De stora utmaningarna handlar om behovet av en enhetlig nationell styrning som slår fast att barn som misstänks vara utsatta för brott ska utredas i en barnvänlig miljö där berörda myndigheter samlas och samverkar under ett tak, och där brottsutredning, skydd, samt fysisk och psykisk hälsa beaktas. Vidare saknas en nationell samordning av verksamheten i Barnahus. Befintlig sekretesslagstiftning försvårar samverkan och gör det svårt för Barnahusen att leva upp till de nationella kriterierna. Lagstiftningen förhindrar även gemensam statistikföring och försvårar därmed uppföljning och planering av verksamheten i Barnahus.

SPRIDNING AV KUNSKAP OM RAPPORTEN

Resultatet av utvärderingen har spridits med hjälp av Barnafrids befintliga nätverk för Barnahusen, via hemsidan, sociala medier och i andra

lämpliga forum. Till exempel anordnades under Almedalensveckan ett seminarium med titeln *Sveriges alla barnahus har utvärderats – vad fann vi?*

RAPPORT

Slutrapport – utvärdering av Barnahusen (S2018/00212/FST). Dnr LiU-2018-00240.

Kompetenshöjande insatser för Barnahus om hedersrelaterat våld och förtryck

UPPDRAGET

Den 28 juni 2018 gav regeringen Barnafrid, Linköpings universitet, i uppdrag att stärka Barnahusens kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck (S2018/03927/JÄM). Inom ramen för uppdraget ska Linköpings universitet även samla in och sprida erfarenheter från Barnahusverksamheternas utredningsarbete. Detta i syfte att säkerställa kvaliteten och ett likvärdigt bemötande av flickor och pojkar som är utsatta för hedersrelaterad brottlighet.

I uppdraget ska synpunkter inhämtas från Länsstyrelsen i Östergötlands län, Jämställdhetsmyndigheten, Barnombudsmannen, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Rättsmedicinalverket.

I uppdraget ingår att genomföra utbildningsinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning för landets Barnahusverksamheter. Inom ramen för uppdraget ska Barnafriad också samla in och sprida erfarenheter från Barnahusens utredningsarbete av hedersrelaterad brottslighet. I beskrivningen av uppdraget framgår att det finns ett antal metodstöd och handböcker och att Barnafriad i sitt uppdrag ska se till att dessa implementeras inom verksamheterna. I regeringsuppdraget konstateras att utredningar i en hederskontext är komplicerade och kräver extra kompetens för bästa resultat.

KARTLÄGGNING AV BARNAHUSENS KOMPETENS I HEDERSVÅLD OCH BEHOV AV UTBILDNINGSSATSER

Under perioden 8 augusti 2018 till april 2019, besöktes samtliga 32 Barnahus och det samlades in material om aktuellt kunskapsläge och utredningsförfarande av fall där hedersbrottslighet misstänks. Det har återkommande lyfts att Barnahusen möter få ärenden med barn som är utsatta för brott inom ramen för en hederskultur, samt att dessa ärenden generellt upplevs som komplicerade. Intervjuerna som ägde rum genom gruppintervju i vilken de samordnare och representanter från olika samverkansparter deltog.

UTBILDNINGSSATSER

Under 2019 har Barnafriad arbetat med insamling av underlag, samt omvärldsbevakning av området hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer. Genom workshops med målgruppen har Barnafriad identifierat vilken kompetens som behöver stärkas. En viss kompetenshöjande utbildningsinsats har ägt rum genom den föreläsning om hedersrelaterat våld och förtryck som anordnades under en Barnahusnätverksträff i oktober 2019.

Under hösten 2019 planerades utbildningsinsatser för våren 2020. Bland mycket annat har föreläsare och lokaler bokats och dialog har förts med målgruppen utbildningen.

De kommande utbildningsinsatserna består av en nationell konferens samt sju regionala konferenser. De senare består av två dagar där en dag är för samtliga verksamheter och den andra för samordnare på Barnahus.

Under hösten har även en modul om hedersrelaterat våld och förtryck tagits fram som en del av Digitalt Basprogram Barnafriad (se avsnitt 7.3).

Sandra Skoog är utredare i uppdraget att stärka Barnahusens kompetens i hedersrelaterat våld och förtryck.

METODUTVECKLING

Under hösten 2019 har Barnafriad utarbetat en handbok med titeln *#enfrågaomheder - en handbok om hedersrelaterat våld och förtryck för dig inom Barnahusen* om hedersrelaterat våld och förtryck som ska ingå som en del av basprogrammet våld mot barn. Handboken lanseras under Hedervåldskonferensen i slutet av mars 2020.

NÄTVERKSAKTIVITETER

Uppdraget har presenterats och frågor om hedersvåld diskuterats i nätverken för Barnahus och samordnare. Därutöver har Barnafriad deltagit i olika samverkansforum i enlighet med punkt 11.2.6.

SAMVERKAN OCH SAMARBETE MED ANDRA AKTÖRER

Under året har Barnafriad deltagit i följande möten:

- Dialogmöte med Jämställdhetsmyndigheten. Samtliga myndigheter som har ett uppdrag i handlingsplanen mot könsstämpning av flickor och kvinnor deltog och redovisade sina uppdrag.
- Länsstyrelsen i Östergötlands konferens gällande resurscentrasatsningen i fyra län i Sverige.
- Samverkansgruppen för Brottsofferarbete.
- Myndighetsnätverket kring Hedersrelaterat våld, Länsstyrelsen i Östergötland samman kallande.
- Resurscentra i Västra Götalands utbildning kring hedersrelaterat våld med målgruppen Socialtjänsten.

KOMMUNIKATION KRING UPPDRAGET

Uppdraget #enfrågaomheder ämnar ha ett tydligt kommunikativt och kunskapsspridande fokus i syfte att informera om utredningens uppdrag och dess arbete under uppdragsåren. De primära målgrupperna är yrkesverksamma på Barnhusen samt nationella aktörer inom området hedersrelaterat våld och förtryck.

All utbildning ska vara lättillgänglig och tydlig och det ska finnas effektiva former för kommunikation med målgrupperna.

RAPPORTER

Delrapport – uppdrag om att stärka Barnhusens kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck (S2018/03927/JÄM), Dnr LiU-2018-02122.

Kompetenshöjande insatser gällande traumavård riktade till barn- och ungdomspsykiatri och första linjens psykiatri – #traumapåkartan

UPPDRAG

I april 2018 gav regeringen Barnafriad i uppdrag att utarbeta och genomföra ett program för kompetensutveckling inom psykiatrisk traumavård för personal inom första linjens vård för barn och unga med psykisk ohälsa, och inom den specialiserade psykiatri för barn och unga (S2018/02372/FS). Detta uppdrag har fått namnet *Trauma på kartan*.

Genomförandet av uppdraget ska ske i dialog med Utredningen om nationell samordnare för utveckling och samordning av insatser inom området psykisk hälsa (S 2015:09), Socialstyrelsen, Barnombudsmannen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Rädda Barnen och Röda Korset.

Delredovisning av uppdraget lämnades den 15 februari 2019 och uppdraget ska slutredovisas senast den 15 februari 2022.

UTBILDNINGSSINSATSER

Utbildningsinsatser som har genomförts inom ramen för Trauma på kartan-uppdraget är Traumafokuserad kognitiv beteendeterapi (TF-KBT), se avsnitt 7.1. I uppdraget ingår också att utveckla ett digitalt basprogram om våld mot barn (avsnitt 7.3). Andra utbildningsinsatser som genomförts är den regionala Barnafriidskonferensen i Umeå, samt enskilda föreläsningar som redovisas i avsnitt 15.2.

METODUTVECKLING

I samverkan med Rädda Barnen och BUP Traumaenhet (Stockholms läns landsting) utarbetades en övningsbok i TF-KBT. Boken är tillgänglig för nedladdning på Barnafriids hemsida, samt i tryckt version via kontakt med Barnafriad.

Barnafriad har också samarbetat med Canadian Centre for Child Protection i Winnipeg, Kanada i en översättning av deras bok *Big Feelings Come and Go* till svenska, dari, somaliska

och arabiska. Boken förklarar på ett pedagogiskt sätt vad som händer i kroppen vid PTSD och hur barnet själv kan stabilisera och förstå känslor.

MODELLREGIONER

Barnafrid påbörjade under året samarbete med Region Skåne och Region Västerbotten – uppdragets modellregioner – i syfte att genomföra olika pilotprojekt av kompetenshöjande insatser. Modellregionerna har erbjudits möjlighet att prova olika delar inom uppdraget. I Region Skåne gavs bland annat en regional TF-KBT- utbildning, och i Region Västerbotten organiserades en regional Barnafridskonferens för all personal inom första linjen och BUP.

NÄTVERKSAKTIVITETER

Inom ramen för uppdraget *Trauma på kartan* har olika nätverksaktiviteter organiserats under året (redovisas i avsnitt 9). Därutöver presenterades uppdraget bland annat för verksamhetschefer inom BUP på deras nationella möte i september. Inför detta möte gjordes en webbenkät som kartlade verksamhetschefernas önskemål gällande Barnafrids digitala basprogram om våld mot barn.

SAMARBETE MED ANDRA AKTÖRER

Uppdragets arbete har skett i samråd med de i uppdraget definierade samarbetsparterna, samt nationell representation av första linjen, barn- och ungdomspsykiatri, Barnahus, myndigheter och relevanta aktörer från idéell sektor:

- Rädda Barnen
- Röda Korset
- Barnombudsmannen
- Socialstyrelsen
- Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Under 2019 anordnades två referensgruppsmöten där deltagarna bland annat diskuterade hur man bör tillvarata barns erfarenheter och synpunkter på psykiatrisk traumavård. Även utveckling av kompetensprogram i barnpsykiatrisk traumavård diskuterades.

BARNINKLUDERING

En barnfokusgrupp kommer att inkluderas i uppdraget under 2020. Under 2019 har detta förberetts genom att ta fram en *Child safeguarding-plan* i samarbete med Barnombudsmannen och Rädda barnen.

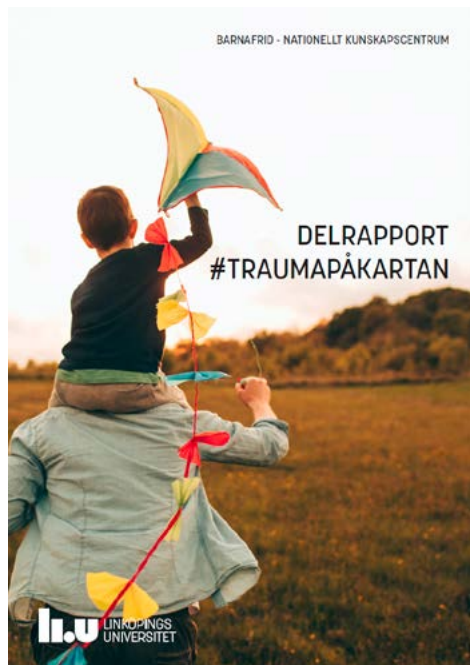
KOMMUNIKATION KRING UPPDRAGET

Uppdraget *Trauma på kartan* ämnar ha ett tydligt kommunikativt och kunskapspridande fokus. Syftet är att informera om utredningens uppdrag och dess arbete för att under uppdragsåren nå som många som möjligt med kunskap om barn och traumatisering.

Kommunikationsarbetet inom *Trauma på kartan* ska öka kännedomen om uppdragets verksamhet och skapa en tydlig och rättvisande bild av utveckling och framsteg inom projektet. All utbildning ska vara lättillgänglig och tydlig, och det ska finnas effektiva former för kommunikation med målgrupperna. Vidare bidrar genomtänkt och väl genomförd kommunikation till att skapa, vårda och utveckla relationer både med målgrupperna och med övriga intressenter i Barnafrids omvärld. När kommunikationsperspektivet beaktas i alla delar av projektet ökar chansen att syfte och mål uppnås.

RAPPORTER

Delrapport – uppdrag avseende kompetensutveckling i psykiatrisk traumavård för anställda i barn- och ungdomspsykiatri (S2018/02372/FS). Dnr IKE-2019-000186.

Internationell samverkan

Barnafrid är ett nationellt kunskapscentrum, men relevant kunskap genereras både nationellt och internationellt och därför är internationell samverkan central. Det görs genom medverkan i internationella konferenser, studiebesök och gemensamma projekt.

Under året besökte representanter för Barnafrid bland annat New York och Mexiko. Barnafrid var också värd för studiebesök från Finland, Moldavien och Japan, samt deltog i ett dialogmöte om fysisk åga på Kosovos ambassad i december.

Därutöver samarbetade Barnafrid med *Nasjonalt Kunnskapssenter om vold og traumatisk stress* (NVKTS) i Oslo, bland annat inom ramen för TF-KBT-utbildningen. I samarbete med *Canadian Child Protection Center* översattes barnboken om PTSD, *Big feelings come and go*, till svenska, dari, somaliska och arabiska. Likaså har Barnafrid under året samarbetat med *National Children's Advocacy Center* (NCAC) i Huntsville, Alabama USA. Kim Madden och Andra Chamberlin deltog i Barnahusnätverksdagen i maj och undervisade då medarbetare på Barnahus i hur man pratar med barn om grooming. Även Barnafrids egen forskning har innehållit internationellt samarbete.

Forskningsprojektet *Den långa resan* drivs i samarbete med Flyktingmedicinskt centrum (FMC), Rädda Barnen University College of London, UK. Studien finansieras av Forte som är ett statligt forskningsråd för hälsa, arbetsliv och välfärd.

Även studien Stay har gjorts i internationellt samarbete med University of Hampshire, USA. Studien kartlägger socialsekreterare som arbetar med barnutredningar och deras arbets-situation och drivkrafterna bakom att de stannar i yrket.

Professor Hirose från Rikkyo University besökte Barnafrid i oktober. Han har under många år studerat rättsväsendet i Sverige när det gäller behandling, återanpassning och rehabilitering av unga som begår brott.

Maria Schillaci och Carl Göran Svedin mötte Marta Santos Pais, FN:s Generalsekreterares särskilda sändebud i arbetet mot våld mot barn, i New York.

Barninkludering

Under året har Barnafrids satsning på att öka barns delaktighet i den egna och andras verksamhet ökat. Också arbetet med att förankra Barnafrids syn på barns delaktighet i kunskaps-spridning och andra aktiviteter har vidareutvecklats under året. Detta i enlighet med uppdraget att samla och sprida kunskap.

2019 har också innehållit dialogmöten med berörda aktörer för att ta ställning till hur Barnafrid bäst kan arbeta tillsammans med barn i verksamheten. Barnafrid har även fått medel för att bedriva forskning tillsammans med barn, och medarbetare går utbildning i hur man arbetar med dessa frågor. Det råder en hög ambitionsnivå och under året har arbetet främst varit inriktat på att säkra upp de inre systemen för att kunna bedriva en fungerande verksamhet när det gäller barninkludering.

Child Safeguarding plan

Under året har Barnafrid arbetat fram en så kallad Child safeguarding plan. Detta är ett dokument som säkerställer att man kan involvera barn på ett tryggt och säkert sätt i Barnafrids verksamhet. I dokumentet fastställs även Barnafrids riktlinjer för arbetet med barninkludering. Dessa följer internationell standard och bästa aktuell kunskap hur sådana dokument ska utformas. Child safeguarding plan väntas fastställas tidigt under 2020.

Child Guarantee EU projektet

Europeiska kommissionens projekt Child Guarantee for vulnerable children har samlat in data om vad barn anser om sina basala rättigheter med anledning av den föreslagna Child Guarantee, fem områden som man anser är viktiga för barn inom EU. Dessa områden handlar om hälso-och sjukvård, utbildning, förskoleverksamhet, boende och näring.

Barnafrid har i samarbete med Rädda Barnen varit involverat i datainsamling via fokusgrupper med barn i EU-länder. Barnafrid har, förutom att ha varit med i framtagandet av rapporten, också deltagit i en av fyra workshops som genomförts i olika europeiska länder.

Hållbarhet

Hållbarhet har beaktats i enlighet med Agenda 2030 och målen 13.3, 16.6, 16.7, 16.a.

Barnafrid strävar efter att utveckla en så hållbar verksamhet som möjligt. Detta innebär att de allra flesta tjänsteresor sker med tåg. Arbetet styrs också mot att i högre utsträckning utnyttja digitala hjälpmedel som Teams/Skype för interna möten. Barnafrid bidrar också till en hållbar utveckling genom att medarbetarna så långt det är möjligt själva reser till egenarrangerade regionala nätverk, utbildningar och föreläsningar, istället för att bjuda ett stort antal människor till Linköping.

Barnafrid eftersträvar också hållbarhet när det gäller att bygga upp och bibehålla hög intern kompetens inom alla områden som ingår i ett universitetsanknutet kunskapscentrum; till exempel forskning, utbildning, utveckling, innovationsverksamhet, och samverkan. Under året har Barnafrid vidareutvecklats till en ännu effektivare och mer transparent verksamhet med ansvarsutkrävande på alla nivåer. Arbetsmiljön och ledningsstrukturen har vidareutvecklats i samråd med IKE (BKV fr o m 1/1, 2020) som är den institution som Barnafrid tillhör på Medicinska fakultet vid Linköpings universitet.

Bilagor

Publikationer

RAPPORTER OCH KUNSKAPSSAMMANSTÄLLNINGAR

- Slutrapport – utvärdering av Barnhusen (S2018/00212/FST)
- Delrapport – uppdrag avseende kompetensutveckling i psykiatrisk traumavård för anställda i barn- och ungdomspsykiatri (S2018/02372/FS)
- Delrapport – uppdrag om att stärka Barnhusens kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck (S2018/03927/JÄM)
- Verksamhetsredovisning 2018 (Dnr IKE-2019-00136)
- Angelägna utvecklingsområden 2019 (Dnr IKE-2019-00136)
- Fjärde rummet (på uppdrag och i samarbete av Stiftelsen Allmänna Barnhuset)
- Kvinnliga förövare (på uppdrag av Ecpat)
- Utveckla en modell för stöd och behandling för barn som utsatts för sexuella övergrepp och fysiskt våld (på uppdrag och i samarbete av Stiftelsen Allmänna Barnhuset)

FORSKNINGSARTIKLAR OCH AVHANDLINGAR

- Cecilia Fredlund, 2019. Adolescents Selling Sex and Sex as Self-Injury, avhandling, Linköpings universitet
- Agnafors S, Bladh M, Svedin CG, Sydsjö G. Mental health in young mothers, single mothers and their children. BMC Psychiatry. 2019 Apr 11;19(1):112.
- Fredlund C, Wadsby M, Jonsson LS. Motives and Manifestations of Sex as Self-Injury. J Sex Res. 2019 Nov 14:1-9.
- Jonsson LS, Fredlund C, Priebe G, Wadsby M, Svedin CG. Online sexual abuse of adolescents by a perpetrator met online: a cross-sectional study. Child Adolesc Psychiatry Ment Health. 2019 Aug 24;13:32

- Rajan G, Ljunggren G, Wändell P, Wahlström L, Svedin CG, Carlsson AC. Health care consumption among adolescent girls prior to diagnoses of sexual abuse, a case-control study in the Stockholm Region. Eur Child Adolesc Psychiatry. 2019 Nov 29. doi: 10.1007/s00787-019-01445-y
- Tordön R, Svedin CG, Fredlund C, Jonsson L, Priebe G, Sydsjö G. Background, experience of abuse, and mental health among adolescents in out-of-home care: a cross-sectional study of a Swedish high school national sample. Nord J Psychiatry. 2019 Jan;73(1):16-23

ARTIKLAR I TIDSKRIFTER

- Artikel i Dagens juridik, publ 11/2019
- Artikel i Forskning och utveckling, nr 2/2019
- Artikel i Psykologtidningen Tema Det gömda våldet, nr 5/2019
- Artikel i Revansch Tema Trauma, nr 4/2019

Externa seminarier, evenemang och möten

JANUARI

- *The Injuries Have Been Many, both physically and mentally. Despite this, I have Returned Again.*
Föreläsning, 34th Annual San Diego International Conference on Child and Family Maltreatment – San Diego.
- *Motives and Manifestations of Sex as Self-Injury*
Föreläsning, 34th Annual San Diego International Conference on Child and Family Maltreatment – San Diego.

- *Global partnership to end violence against children*
Besök, WHO End Violence, UN Women, United Nations Violence Against Children, Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna, New York.
- *Den långa resan*
Föreläsning – Region Malmö, Rädda Barnen, Malmö.
- *Den långa resan*
Föreläsning – Socialtjänsten, Linköping.
- *Barninkludering*
Dialogmöte – Stockholm

FEBRUARI

- *NCK:s myndighetsnätverk*
Deltagande, NCK – Uppsala
- *Trauma på kartan – för unga vuxna*
Föreläsning för ideell sektor (deltagande från Föreningen Tillsammans, Stocholms Tjejjour, WONSA, Rise, nxTME), Barnafriid – Stockholm.
- *Skolans arbete med att motverka sexuella övergrepp*
Medverkan i podd för Skolverkets utbildningsplattform om sex- och samlevnadsundervisning, Skolverket – Stockholm.
- *Expertgrupp – att kriminalisera att bevittna våld*
Deltagande – Stockholm

MARS

- *Arbetsbok i TF-KBT*
Lansering – Barnafriid, Rädda Barnen och Stockholm läns landsting

APRIL

- *Sexuella övergrepp på internet*
Föreläsning för NOA Nationella Operativa Avdelningen Polismyndigheten – Stockholm.
- *Barnrättsdagarna 2019*
Bokbord med material om Barnafriids uppdrag och verksamhet, Stiftelsen Allmänna Barnhuset – Örebro.

- *Expertgrupp – att kriminalisera att bevittna våld*
Deltagande – Stockholm
- *Aktuell BUP-forskning i Linköping*
Föreläsning, BUP kongress – Göteborg

MAJ

- *Barn som utsatts för sexuella övergrepp*
Föreläsning, Länsskolsköterskedagen 2019 – Motala.
- *Tecken på fysiskt våld och försummelse*
Föreläsning, Länsskolsköterskedagen 2019 – Motala.
- *Psykisk ohälsa hos barn och unga – Om traumamedvetet bemötande*
Polismyndigheten – Stockholm

JUNI

- *Representanter från Finland gör studiebesök på Linköpings universitet, Barnafriid och Region Östergötland*
Värd, Barnafriid och BUP-enhet/LiU – Linköping
- *Studiebesök till Tammerfors och Helsingfors*
Organisatör, Barnafriid och BUP-enhet/LiU, Tammerfors och Helsingfors – Finland

JULI

- Barnafriidsseminarier under Almedalsveckan – Visby:
- *Sveriges alla Barnahus har utvärderats – vad fann vi?*
- *Barns rätt till en moderniserad sex- och samlevnadsundervisning – ett viktigt framtidsbygge*
- *Är det skadligt att fråga? Att fråga och screena barn om våld*
- *De osynliga barnen – hur ska samhället stötta försummade barn?*
- Medverkan i andras seminarier under Almedalen:
- *Spetskompetens eller bredd? Hur kan vi stärka stödet till vuxna och barn efter sexuella övergrepp?*
NCK, Barnafriid

- *Fokus på bemötande – barns utsatthet på nätet*
Safe selfie/Caroline Engvall och stiftelsen Idéer för livet
- *Obligatoriska frågor om våld och övergrepp – Ett sätt att stärka eller kränka?*
Stiftelsen Allmänna Barnhuset, Barnombudsmannen
- *Från blommor och bin till gruppvårdtakter – Sexualundervisning 2.0*
Unizon
- *Unga som skadar sig själva genom sex – hur kan vi förstå?*
Stiftelsen Allmänna Barnhuset
- *Uppdrag trauma – från vittnesmål till behandling*
Föreningen Tillsammans, Stockholms Tjejjour
- *Trauma på kartan – ett regeringsuppdrag om kompetenshöjning inom BUP och första linjen. Presentation av enkätstudie*
Presentation av verksamheten, BUP verksamhetschefnätverk – Arlanda
- *Barn och traumatisering. Från forskning till prevention i praktik*
Föreläsning, Psifos kompetensdagar – Västerås
- *Riksdagsseminarium om sexuell exploatering*
Paneldeltagande, Riksdagen – Stockholm
- *Posttraumatisk stress och migrationsrelaterad problematik*
Föreläsning, CPD utbildningsdag i PTSD – Malmö
- *Barn som utsätts för sexualiserat våld*
Deltagande vid seminarium i riksdagen – Stockholm

AUGUSTI

- *Kraftsamling för barns och ungas psykiska hälsa*
Deltagande, Svenska Läkaresällskapet – Stockholm
- *Myndighetsnätverk för våld mot barn*
Deltagande, Socialstyrelsen – Stockholm
- *Representanter från Moldavien gör studiebesök på Barnafrid och Barnahus Linköping*
Värd, Barnafrid – Linköping
- *Barnrättminister Åsa Lindhagen på besök vid Linköpings universitet*
Presentation av verksamheten, Barnafrid – Linköping

SEPTEMBER

- *Barnläkarföreningens delförening för barn som far illa (BSFI) årsmöte*
Deltagande och presentation av verksamheten, Delförening BSFI – Sättra Bruk
- *Sex som selvskadande adferd*
Ung, identitet och övergreppskonferens, Hindsgavl Konference på Hindsgavl Slot, v/ Middelfart, Danmark
- *Jämställdhetsmyndighetens nätverk för hedersrelaterat våld*
Deltagande, JäMy – Göteborg

OKTOBER

- *Abuso e maltrattamento sui minori. Prevenzione e modelli operativi di presa in carico*
Föreläsningar, Palermo universitet och Italienska psykologförbundet – Palermo
- *Delegation från Japan gör studiebesök på Barnafrid och Barnahus Linköping*
Värd, Barnafrid – Linköping
- *Colloquium: Prevention and addressing violence against children and adolescents, Swedish experience*
Föreläsningar och paneldeltagande, Svenska Ambassaden, Svenska Institutet, SIPINNA Unicef, Save the Children – Mexico City
- *Svenska lagstiftningens roll i förändringen av sociala normer kring kroppsligt våld. Ur Barnafrids perspektiv.*
Tal och paneldeltagande, Mexikanska Senaten – Mexico City
- *Representanter från Regeringskansliet gör studiebesök på Barnafrid*
Värd, Barnafrid – Linköping
- *Studiebesök till Trondheim – NTNU og Helse Midt*
Besök och presentation av verksamheten, NTNU, Helse Midt, Linköpings universitet och Region Östergötland – Trondheim

- *Barnets rätt till delaktighet – om barnets ställning i det svenska samhället*
Föreläsningar, Barnafrid och LiU, MR-dagarnas förseminarium – Linköping
- *Barnainkludering i forskningen*
Föreläsning, Centrum för barn och kvinnors hälsa – Region Östergötland
- *Barnainkludering i forskningen*
Föreläsning, BUP US Linköping – Region Östergötland
- *Unga som säljer sex*
Föreläsning, Mika mottagningar – Stockholm
- *Sex som självskada*
Föreläsning, Mika mottagningar – Stockholm
- *Samverkansgrupp för brottsofferarbete*
Deltagande, Brottsoffermyndighet – Stockholm
- *Myndighetsnätverket mot hedersrelaterat våld och förtryck inklusive könsstämpning av flickor och kvinnor, tvångsäktenskap och barnäktenskap*
Deltagande, Länsstyrelsen i Östergötland – Stockholm
- *Hedersrelaterat våld och förtryck – kompetensutvecklingsdag för socialsekreterare som möter och utreder hedersrelaterat våld och förtryck*
Deltagande, Länsstyrelsen Västra Götaland, Fyrbodal Barnhus samt Uddevalla kommun – Uddevalla
- *Skolfamenkät 2019*
Föreläsning, Skolfamdagarna, Stiftelsen Allmänna Barnhuset – Malmö
- *Barn som utsätts för sexuella övergrepp och barn som utsätter andra barn för sexuella övergrepp*
4 utbildningsdagar, Länsstyrelserna Länsstyrelser i Kalmar, Jönköping, Halland, Kronoberg och Blekinge
- *Att upptäcka bemöta och samverka kring våldsutsatta barn*
Regional Barnafridskonferens, Länsstyrelsen Västerbotten – Umeå
- *Trauma på kartan för modellregion Västerbotten för första linjen och BUP – utbildningsdag om att upptäcka, bemöta och bedöma våldsutsatta barn*
Utbildningsdag, BUP och Första linjen – Umeå
- *Utveckla en modell för stöd och behandling för barn som utsatts för sexuella övergrepp och fysiskt våld och Fjärde rummet*
Lansering av rapporterna, Stiftelsen Allmänna Barnhuset – Stockholm
- *Trauma på BOP-kartan*
Föreläsningar, vård, nationella bipolär- och psykosnätverkets möte, Barnafrid och Region Östergötland – Linköping
- *Rapport samt föreläsning gällande Child Guarantee för EU*
Föreläsning och paneldeltagande, Rädda barnen – Malmö
- *Living the Nordic Model – Midtveiskonferanse*
Föreläsning, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress – Oslo
- *The AI Roundtable: How can we use AI as a catalyst for child safety online?*
Deltagande, Global Child Forum – Stockholm
- *Förekomsten av våld mot barn*
Föreläsning, Sektionsdag för barn, vård och hälsa, Akademiska Sjukhuset i Uppsala – Gimo
- *Jämställdhetsmyndighetens nätverk för hedersrelaterat våld*
Deltagande och presentation av Barnafrids verksamhet, JäMy – Göteborg

NOVEMBER

- *Kvinnliga förövare*
Lansering av ECPAT rapporten, ECPAT – Stockholm
- *Barns rätt till vård efter utsatthet för våld – från lokalt till globalt perspektiv*
Föreläsning och monter, MR-dagarna – Linköping

DECEMBER

- *Nationell samling kring barn och våld*
Deltagande och presentation av Barnafrids verksamhet, Socialstyrelsen – Stockholm
- *Dialogmöte om barns rättigheter och fysisk aga*
Deltagande och presentation av Barnafrids verksamhet, Kosovos ambassad – Stockholm
- *Trauma på kartan, för första linjen*
Föreläsning, Första linjens konferens, SKR – Stockholm
- *Nationell myndighetssamverkan för kvinnofrid*
Deltagande och presentation av Barnafrids verksamhet, NCK – Uppsala
- *Våldsbrott mot barn – hur kan vi tillgodose barns rättigheter i rättsprocessen?*
Föreläsning, Länsstyrelsen i Stockholms län och Rädda barnen – Stockholm

ÖVRIGA UTBILDNINGAR DÄR BARNAFRID MEDVERKAT

- Uppsala Akademiska Sjukhuset
- Länsstyrelsen i Blekinge
- Länsstyrelsen i Halland
- Länsstyrelsen i Jönköping
- Länsstyrelsen i Kalmar
- Länsstyrelsen i Kronoberg
- Region Skåne
- Region Västerbotten
- Region Östergötland
- Sveriges kommuner och regioner
- Nationella bipolär- och psykosnätverket/Svenska BUP-föreningen
- PSIFOS (psykologer i förskola och skola)

Utbildningar

UNIVERSITETS- OCH HÖGSKOLEUTBILDNINGAR

Barnafrids, Linköpings universitet,
universitetskurser

- Barnmisshandel och sexuella övergrepp, 3 hp
- TF-KBT, 7,5 hp

Övriga utbildningar vid Linköpings universitet
där Barnafrid har medverkat

- Barn- och ungdomspsykiatri, 15 hp
- Förskoleläroprogrammet, T5
- Läkarprogrammet K5, T10

Universitets- och högskoleutbildningar där
Barnafrid medverkar

- Ericastiftelsen
- Karolinska institutet
- Uppsala Universitet

